

Rapport

Datum: 22 maart 2005

Rapportnummer: 2005/082

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Groningen hem op 15 november 2003 hebben geboeid alsmede over de wijze waarop dit is gebeurd.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de politieambtenaren niet hebben gereageerd op zijn herhaaldelijke verzoeken om hulp op het moment dat hij in een ophoudcel was ingesloten.

Beoordeling

I. Inleiding

Op 15 november 2003 kreeg het regionale politiekorps Groningen een melding dat een buurvrouw was bedreigd door haar buurman. Een politieauto ging vervolgens ter plaatse. Aldaar spraken zij met de meldster. Vervolgens togen zij naar de woning van verzoeker, zijnde de buurman van de meldster, en hielden hem in zijn woning aan terzake vernieling en bedreiging. Na zijn aanhouding werd verzoeker geboeid overgebracht naar het politiebureau te Winschoten alwaar hij enige tijd ingesloten werd gehouden.

II. Ten aanzien van het boeien van verzoeker en de wijze waarop dit is gebeurd

1. Verzoeker klaagt erover dat hij tijdens zijn verblijf in een cel op het politiebureau aan zijn handen en voeten is geboeid. Verzoeker klaagt erover dat dit op zodanige wijze is gebeurd dat hij hieraan letsel aan zijn hand heeft overgehouden.

2. In reactie op de klacht gaf de beheerder van het regionale politiekorps Groningen aan dat hij de klacht van verzoeker niet gegrond vond. Verzoeker had zich gedurende zijn insluiting in de ophoudruimte zodanig gedragen dat het, teneinde hem tegen zichzelf te beschermen, noodzakelijk was hem te boeien. Verzoeker was daarvoor ook meermalen gewaarschuwd maar had deze waarschuwingen naast zich neer gelegd. Hoewel de wijze waarop verzoeker was geboeid ongebruikelijk is, was het volgens de korpsbeheerder in dit geval gerechtvaardigd.

3. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft betrokken politieambtenaar M. verklaard dat hij verzoeker (nadat deze omstreeks 22.30 uur was ingesloten op het politiebureau) op een gegeven moment tegen de deur van de ophoudkamer hoorde bonken. Hij is daarop naar verzoeker toe gelopen en heeft verzoeker gesommeerd daarmee te stoppen bij gebreke waarvan verzoeker zou worden geboeid. Nadat M. de celdeur had gesloten, hoorde hij verzoeker weer tekeer gaan. Hij opende de deur en zag dat verzoeker op de bank stond en met zijn handen het ventilatierooster in het plafond had vernield. Hierop heeft hij verzoeker aan zijn handen geboeid. Nadat hij de deur weer had dichtgedaan, hoorde hij dat verzoeker wederom tegen de deur schopte. Opnieuw had M. verzoeker gevraagd hiermee te stoppen. Voorts had hij hem gewaarschuwd dat als hij

hiermee door zou gaan, hij aan zijn voeten zou worden geboeid. Verzoeker bleef desondanks doorgaan, waarna hij aan zijn enkels werd geboeid. Verzoeker was op dat moment volledig van de kaart, aldus M. M. sloot de deur van de ophoudkamer opnieuw maar hoorde dat verzoeker nog steeds tegen de deur trapte. Hierop werden met een riem de hand- en enkelboeien aan elkaar vastgemaakt, waarna verzoeker op zijn buik werd gelegd. In overleg met de hulpofficier van justitie werd vervolgens besloten verzoeker over te brengen naar het hoofdbureau van politie te Groningen teneinde hem aldaar onder te kunnen brengen in een zogenaamde dronkemanscel. Verzoeker is vervolgens door drie politieagenten naar het hoofdbureau vervoerd waarbij de riem en de enkelboeien werden verwijderd. Om 23.30 uur werd verzoeker ingesloten in het hoofdbureau alwaar hij werd bezocht door een arts.

4. Betrokken politieambtenaar R. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat zij verzoeker tegen de deur van de ophoudkamer hoorde slaan en trappen. Met twee collega's is zij naar verzoeker gelopen waarna zij hem hebben gevraagd hiermee te stoppen. Op het moment dat zij de deur openden, zagen zij dat verzoeker op een bankje stond en met zijn handen het ventilatierooster in het plafond kapotsloeg. Verzoeker is vervolgens aan zijn handen geboeid. Nadat de deur was dichtgedaan, begon verzoeker opnieuw tegen de deur te trappen. Hij werd gewaarschuwd hiermee te stoppen. Aangezien verzoeker dit weigerde, is hij vervolgens aan zijn voeten geboeid. Omdat hij tegen de deur bleef trappen, werd besloten om de handboeien en de voetboeien met een riem aan elkaar te verbinden. Zijn benen werden daarbij naar achteren in een kromme stand getrokken, aldus R.

5. Politieambtenaar H. heeft met betrekking tot de gebeurtenissen onder meer verklaard dat hij op een gegeven moment veel lawaai hoorde vanuit de ophoudkamers. Hij is naar de ophoudkamer gelopen en hoorde daar verzoeker schreeuwen. Collega's waren op dat moment bij verzoeker. Nadat zij de deur hadden gesloten, hoorde hij dat verzoeker tegen de deur trapte. Vervolgens is hij met zijn collega's teruggelopen en hebben zij verzoeker aan zijn voeten geboeid. Verzoeker was volgens hem op dat moment totaal niet aanspreekbaar. Omdat verzoeker door bleef gaan met trappen, is een riem tussen de hand- en voetboeien aangebracht.

6. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is vast komen te staan dat verzoeker, alvorens hij aan zijn handen werd geboeid, enige tijd tegen de deur van de ophoudruimte heeft geslagen en geschopt alsmede het ventilatierooster in het plafond van de ophoudcel heeft vernield. Verder is gebleken dat de betrokken politieambtenaren verzoeker meermalen hebben gewaarschuwd dat hij zou worden geboeid als hij niet zou stoppen met het schoppen en slaan tegen de deur. Verzoeker legde deze waarschuwingen echter naast zich neer. Nadat de politie verzoeker aan zijn handen en voeten had geboeid en deze weer tegen de deur van de ophoudkamer begon te schoppen, heeft de politie een zogenoemd 'vogelnestje' aangelegd. Hierbij werden de boeien aan de polsen en aan de voeten van verzoeker aan elkaar vastgemaakt met behulp van een riem aan de rugzijde. Deze wijze

van boeien laat niet toe dat iemand in een 'normale' houding ligt of zit, en is derhalve zeer ongemakkelijk en kan pijnlijk zijn. Verzoeker heeft zich over deze wijze van boeien dan ook beklagd.

7. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Het boeien van een persoon betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, welk recht in artikel 11 van de Grondwet is neergelegd. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder 1.). Dit artikel biedt dus de mogelijkheid om een inbreuk te maken op de lichamelijke integriteit van personen van wie rechtens de vrijheid is ontnomen, zonder dat dit bij of krachtens formele wet is voorzien. In artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) is echter wel bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet ("in accordance with the law"; zie Achtergrond, onder 2.). Dit recht hoeft niet in een formele wet te zijn vastgelegd, maar moet wel toegankelijk en voorzienbaar zijn, aldus vaste jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de mens.

8. De eerste vraag die de Nationale ombudsman in dit geval diende te beantwoorden is of er een wettelijke grondslag is voor het op gebruikelijke wijze (d.w.z. aan de handen) boeien van arrestanten in een politiecel. De Nationale ombudsman heeft hiertoe als eerste onderzocht of artikel 8 van de Politiewet een grondslag biedt voor het gebruik van handboeien in het algemeen. Daaruit bleek echter dat in artikel 8 geen bevoegdheid tot het omleggen van handboeien wordt gegeven. Wel wordt daarin gesteld dat de politie onder bepaalde omstandigheden bevoegd is om geweld te gebruiken (zie Achtergrond, onder 3.). Bij onwillige personen kan het voorkomen dat het niet mogelijk is om handboeien aan te leggen zonder dat dit gepaard gaat met geweld. Dit betekent echter niet dat het boeien zonder meer gezien kan worden gezien als een vorm van geweldsuitoefening. Ook in de ambtsinstructie voor de politie wordt het gebruik van handboeien ten behoeve van het vervoer van een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, niet gerubriceerd als geweld of geweldsmiddel. De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat de hier aan de orde zijnde inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam niet is voorzien in artikel 8 Politiewet.

9. Vervolgens heeft de Nationale ombudsman beoordeeld of de politie de bevoegdheid om personen die in een politiecel verblijven te boeien kan ontleen aan artikel 22 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 4.). Hoewel artikel 22 betrekking heeft op het aanleggen van boeien bij personen die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd, is de toepassing in lid 1 beperkt tot het gebruik van handboeien ten behoeve van vervoer. Van dat laatste was in dit geval geen sprake. De Ambtsinstructie noemt geen andere situaties

waarin van handboeien gebruik mag worden gemaakt zodat de Nationale ombudsman concludeert dat artikel 8 Politiewet, noch artikel 22 van de Ambtsinstructie, een (wettelijke) basis biedt voor het gebruik van handboeien bij personen die in een politiecel verblijven.

10. Vervolgens heeft de Nationale ombudsman onderzocht of er, zoals het EVRM voorschrijft, sprake is van een toegankelijke en voorzienbare regeling waarin is uitgewerkt dat en onder welke omstandigheden politieambtenaren een persoon aan wie rechteis de vrijheid is ontnomen en die in een politiecel verblijft, mogen boeien. Het is de Nationale ombudsman gebleken dat een dergelijke regeling ontbreekt. Dit tekort aan normering werkt willekeurige toepassing in de hand en is niet verenigbaar met de vereisten die in de jurisprudentie inzake artikel 8 EVRM worden gesteld aan de wettelijke basis van inbreuken op het recht op privéleven. De korpsbeheerder heeft desondanks gesteld dat het boeien in dit geval was gerechtvaardigd omdat in de gegeven omstandigheden van de politieambtenaren mocht worden verwacht dat zij maatregelen namen om te voorkomen dat verzoeker zichzelf zou verwonden of (verdere) vernielingen zou plegen. De Nationale ombudsman volgt de korpsbeheerder niet in dit standpunt. De naleving van grondrechten is immers een wezenlijk kenmerk van een rechtsstaat. Een inbreuk hierop dient, zoals hiervóór reeds is opgemerkt, aan een aantal voorwaarden te voldoen. Zo moet een dergelijke inbreuk noodzakelijk zijn, steunen op de wet of zijn vastgelegd in een toegankelijke en voorzienbare regeling en voorzien in passende waarborgen die onder meer willekeur voorkomen. Slechts op die manier kan in elk geval afzonderlijk steeds een deugdelijke afweging plaatsvinden. Het ontberen van een deugdelijke grondslag en normering doet bovendien afbreuk aan de mogelijkheid om achteraf te kunnen controleren of van de bevoegdheid rechtmatig gebruik is gemaakt.

Door verzoeker niettemin te boeien, heeft de politie dan ook in strijd gehandeld met het EVRM en moet worden geconcludeerd dat genoemd grondrecht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam op niet gerechtvaardigde wijze is geschonden.

De onderzochte gedraging is dan ook niet behoorlijk.

11. De Nationale ombudsman hecht eraan nog het volgende op te merken.

De reactie van de korpsbeheerder duidt erop dat de politie behoefte heeft aan de mogelijkheid om personen die in een politiecel verblijven aan de handen te kunnen boeien en om ingeslotenen nog op verdergaande wijze in bedwang te kunnen houden. Zoals hiervóór reeds is opgemerkt, doet zich hier echter het spanningsveld tussen praktijk en wetgeving voelen, nu ten aanzien van het gebruik van handboeien in een politiecel de vereiste regelgeving, en daarmee de noodzakelijke normering, ontbreekt. Dit klemt temeer nu het aanbrengen van handboeien ten behoeve van het vervoer van personen aan wie rechteis de vrijheid is ontnomen alsmede het aanwenden van vrijheidsbeperkende (mechanische) middelen ten aanzien van gedetineerden, wel strikt is genormeerd. Om die reden acht de Nationale ombudsman het noodzakelijk dat er een nadere bezinning

plaatsvindt over de vraag of, en zo ja hoe, het gebruik van dwangmiddelen zoals het aanleggen van handboeien ten aanzien van personen die in een politiecel verblijven in overeenstemming met de Grondwet en internationaalrechtelijke verplichtingen wettelijk kan worden genormeerd. Daarbij dient tevens de vraag aan de orde te komen of er sowieso situaties denkbaar zijn die het aanleggen van een zogenaamd "vogelnestje" - waarbij de bewegingsvrijheid ernstig wordt beperkt - rechtvaardigen. Het gaat hierbij immers om de inzet van een zodanig ingrijpend dwangmiddel dat bezien moet worden of de inzet hiervan niet een al te grove schending van het (grond)recht op onaantastbaarheid van het lichaam oplevert waardoor het gebruik van dit middel ontoelaatbaar is.

III. Ten aanzien van het niet reageren op verzoekers hulpgeroep

1. Verzoeker klaagt erover dat de politieambtenaren tijdens zijn insluiting niet hebben gereageerd op zijn herhaaldelijke verzoeken om hulp.
2. De korpsbeheerder liet weten deze klacht niet gegrond te vinden. Verzoeker had tijdens zijn insluiting nimmer om hulp geroepen. Hij had slechts getracht de toegangsdeur van de ophoudruimte te vernielen. Daarbij was hij luidkeels aan het roepen, maar niet om hulp.
3. Betrokken politieambtenaar M. heeft tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaard dat verzoeker tijdens zijn insluiting niet om hulp heeft gevraagd. Vanaf het moment dat verzoeker op het politiebureau was ingesloten, is M. steeds met verzoeker bezig geweest. Verzoeker is slechts een paar minuten alleen geweest; voor het overige was M. steeds bij hem in de cel. In het geval verzoeker om hulp had gevraagd, zou hij dit dus zeker gehoord moeten hebben.
4. In dit geval staat de lezing van verzoeker dat hij meerdere malen om hulp heeft geroepen, tegenover de lezing van de politieambtenaren. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een (onderdeel van een) klacht, als de stellingen van verzoeker (op dat punt) lijnrecht staan tegenover de stellingen van een bestuursorgaan. Die situatie doet zich niet voor als er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene stelling meer geloof kan worden gehecht dan aan de andere stelling.
5. De Nationale ombudsman overweegt in dit geval echter het volgende.

De betrokken ambtenaren hebben verklaard dat verzoeker die avond sterk onder invloed van alcohol was. Verzoeker heeft dit ook niet betwist. Verder is duidelijk geworden dat verzoeker zich in de ophoudkamer in het geheel niet meewerkend heeft opgesteld en de waarschuwingen van de politieambtenaren in de wind heeft geslagen zodat hij tot driemaal toe is geboeid. Voorts is uit de stukken gebleken dat verzoeker die avond is bezocht door een hulpofficier. Die oordeelde dat het, gelet op de toestand waarin verzoeker op dat moment verkeerde, niet mogelijk was hem voor te geleiden. Verder is uit het onderzoek

van de Nationale ombudsman gebleken dat verzoeker in zijn verklaring die hij bij de politie heeft afgelegd, heeft verklaard dat hij zich van die bewuste avond niet veel meer kan herinneren. Gelet op de toestand waarin verzoeker die avond verkeerde, het gedrag dat hij ten toon spreidde, het feit dat hij tot driemaal toe is geboeid en de hulpofficier hem heeft bezocht zodat er bijna de gehele tijd iemand bij verzoeker in de ophoudruimte is geweest, acht de Nationale ombudsman het onvoldoende aannemelijk dat verzoeker tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Winschoten om hulp heeft gevraagd. De Nationale ombudsman oordeelt dat in dit geval meer waarde moet worden gehecht aan de lezing van de politie dan aan de lezing van verzoeker.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Groningen is

gegrond ten aanzien van:

- het boeien van verzoeker tijdens zijn insluiting op het politiebureau, wegens schending van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam;

niet gegrond ten aanzien van:

- het niet reageren op de hulpverzoeken van verzoeker.

Onderzoek

Op 24 maart 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer P. te Winschoten, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Groningen. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Groningen (de burgemeester van Groningen), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd aan vier betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Geen van de betrokken ambtenaren maakte van die gelegenheid gebruik. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Groningen over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd aan de betrokken ambtenaren een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Naar aanleiding van een melding gingen twee ambtenaren van het regionale politiekorps Groningen op 15 november 2003 naar een woning, gelegen aan de X-sstraat te Winschoten. Aldaar spraken zij met mevrouw B. Zij vertelde de politieambtenaren dat zij uit haar huis was gevlucht vanwege het gedrag van haar buurman (verzoeker). Deze buurman had zeer harde muziek gedraaid, op haar ramen gebonkt, heel hard geroepen en een basketbalnet dat in de tuin hing, vernield. Op het moment dat de politieambtenaren in de woning waren, werd de bewoonster gebeld door haar zoon die vertelde dat hij die avond door dezelfde buurman was bedreigd. Verder had deze buurman met een baksteen op de ramen van zijn woning geslagen waardoor schade was ontstaan. Twee andere politieambtenaren waren inmiddels bij hem langs geweest om deze melding af te handelen.

2. Nadat de politieambtenaren met elkaar hadden overlegd, werd besloten verzoeker aan te houden. Politieambtenaren M. en F. togen vervolgens naar de woning van verzoeker, eveneens gelegen aan de X-sstraat te Winschoten. Aldaar werden zij binnengelaten door de vriendin van verzoeker die aangaf dat verzoeker boven op bed lag te slapen. In de slaapkamer hielden de politieambtenaren verzoeker vervolgens aan terzake verdenking van bedreiging en vernieling. Verzoeker werd daarop geboeid overgebracht naar het politiebureau in Winschoten alwaar hij werd ingesloten.

3. Verzoeker werd diezelfde avond nog bezocht door een GGD-arts. De volgende ochtend om 09:15 uur werd verzoeker voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Diezelfde dag zond de politie verzoeker heen.

4. Verzoeker kon zich niet verenigen met de wijze waarop de politie jegens hem was opgetreden. Om die reden diende hij per brief een klacht in bij de politie Groningen over hetgeen hem op 15 november 2003 was overkomen. In die klachtbrief, die op 11 december 2003 door de politie werd ontvangen, staat onder meer het volgende vermeld:

"Ik ben op 15 november 2003 in een cel in het bureau van Winschoten op beestachtige wijze behandeld.

Men heeft mij op 3 manieren geboeid, aan armen op de rug, benen en deze vervolgens met elkaar! Heel dubieus, en dat nog eens in een afgesloten cel.

Ik heb herhaaldelijk geschreeuwd om hulp omdat ik op den duur geen bloedtoevoer meer vernam naar mijn rechterhand doordat de boei te strak zat, maar geen respons.

(...)

Buiten de reeds herstelde schaafwonden, blauwe plekken en enkele kneuzingen is een dove pink en duim en bijbehorende handpalmen tot op heden blijvend."

5. De politie zond verzoeker op 17 december 2003 een ontvangstbevestiging van zijn brief.

6. Naar de klacht van verzoeker werd door politieambtenaar P. een onderzoek ingesteld. In het kader van dit onderzoek verzocht hij de betrokken politieambtenaren M. en F. om een reactie op de klacht. Betrokken ambtenaar M. rapporteerde op 5 januari 2004 onder meer het volgende:

"Naar aanleiding van twee bij de meldkamer Groningen van de regiopolitie Groningen, binnengekomen meldingen ben ik, samen met F., agent van regiopolitie Groningen gegaan naar het adres X-laan 12 te Winschoten. Tevens gingen Me. en Sm., respectievelijk agent en brigadier van regiopolitie Groningen naar de andere melding aan de K.laan te Winschoten. Het bleek ons dat deze beide meldingen waren veroorzaakt door het gedrag van een persoon, genaamd P. (...) wonende aan de X-laan 10 te Winschoten. Naar aanleiding van dit gedrag en de aangiften die werden gedaan door twee benadeelden tegen de genoemde heer P., werd P. voornoemd door ons F. en rapporteur aangehouden.
(...)

Bij aankomst in het politiebureau te Winschoten werd P. geplaatst in een ophoudkamer, in afwachting van zijn voorgeleiding voor een hulpofficier van justitie. Omdat P. zich op dat moment rustig en normaal gedroeg werden de handboeien verwijderd.

(...) Ik wilde juist beginnen met de rapportage van bovenstaande toen ik veel lawaai hoorde uit het zogenoemde cellenblok, waarin de ophoudkamer zich bevindt. Ik hoorde dat P. belde op de daarvoor bestemde bel en hoorde dat hij tegen de deur van de ophoudkamer schopte. Ik begaf mij direct naar de ophoudkamer en vroeg wat er aan de hand was. Ik hoorde dat P. mij mededeelde dat hij moest toiletteren. Ik deed P. mede dat hij daartoe de gelegenheid kreeg maar dat hij niet tegen de deur van de ophoudkamer moest schoppen omdat deze dan zou worden vernield. P. werd de gelegenheid gegeven te toiletteren. Nadat hij klaar was werd P. opnieuw in de ophoudkamer geplaatst. Ik rapporteur deed hem mede dat hij niet tegen de deur van de ophoudkamer moest

schoppen omdat deze dan zou worden vernield. Vervolgens liep ik, rapporteur, terug naar de werkruimte met de bedoeling aan de rapportage te beginnen. Toen ik terug was in de werkruimte hoorde ik opnieuw veel lawaai uit de ophoudkamer. Ik liep toen samen met hoofdagenten R. en H. naar de ophoudkamer. Ik zag dat de deur van de ophoudkamer waarin P. was geplaatst in het kozijn heen en weer ging. Ik hoorde dat P. schopte en sloeg tegen deze deur. Doordat P. kennelijk met kracht tegen deze deur schopte en sloeg, kreeg ik de indruk dat deze deur zou worden vernield wanneer P. hiermee doorging. De deur werd geopend en P. werd gewaarschuwd niet tegen de deur te trappen omdat deze anders zou worden vernield. Tevens werd P. gewaarschuwd dat hij zou worden geboeid indien hij dit wel zou doen. P. beloofde zich rustig te houden. Hij had geen verklaring voor zijn gedrag. Nadat de deur werd gesloten hoorden en zagen wij, rapporteur en de hoofdagenten R. en H. dat P. opnieuw met geweld en kennelijk opzettelijk tegen de deur van de ophoudkamer trapte en stompte. Ook zag ik rapporteur, toen de genoemde deur was geopend, dat P., staande op de betonnen bank in de ophoudkamer, met zijn vuisten tegen een ventilatierooster in het plafond van de ophoudkamer sloeg, waardoor dit werd vernield. De handen van P. werden toen door ons op zijn rug geboeid. De handboeien van P. werden zodanig aangelegd dat deze niet te strak zaten. De handboeien werden vastgezet zodat deze niet strakker kon gaan zitten. Tevens werd P. gewaarschuwd niet meer tegen de deur te slaan en te schoppen. Nadat de deur was gesloten zagen en hoorden wij dat P. opnieuw tegen de deur van de ophoudkamer begon te schoppen. De deur van de ophoudkamer werd geopend en P. werd gewaarschuwd voor herhaling. Hem werd te verstaan gegeven dat wanneer hij opnieuw zou schoppen tegen de deur hij ook aan zijn voeten geboeid zou worden. Nadat de deur werd gesloten begon P. direct weer tegen de deur te schoppen. De deur van de ophoudkamer werd geopend en P. werd vervolgens om zijn enkels geboeid. Ook deze handboeien werden zodanig aangelegd dat zij niet te strak zaten en de handboeien werden vastgezet zodat ze niet strakker konden gaan zitten. P. werd op zijn buik gelegd zodat hij zich niet kon verwonden. Nadat de deur was gesloten, hoorden en zagen wij dat P. opnieuw tegen de deur schopte. Toen de deur werd geopend zag ik, rapporteur, dat P. op zijn rug lag en met zijn geboeide voeten tegen de deur schopte. Ik zag dat P. door zijn gedrag ontvellingen en rode verkleuring had aan polsen en handen ellebogen en voeten. P. was niet voor rede vatbaar en leek volledig doorgedraaid. Ik, rapporteur, besloot daarom P. op zijn buik te leggen en de handboeien om zijn polsen en enkels middels een riem bij elkaar te houden. Deze riem werd zodanig aangebracht dat P. niet overdreven gespannen hoefde te liggen. P. werd op bovenstaande manier geboeid voor zijn eigen veiligheid. Wanneer P. niet op die manier geboeid zou zijn zou P. zichzelf verder hebben verwond en zou de deur van de ophoudkamer mogelijk zijn vernield. Nadat de hulpofficier van justitie in het bureau was aangekomen werd geconstateerd dat P. in een zodanige toestand verkeerde dat hij niet kon worden voorgeleid voor een hulpofficier van justitie.

(...)

Wanneer P. stelt dat de bloedtoevoer naar zijn handen was belemmerd, dan ligt de oorzaak hiervan vermoedelijk in het feit dat P. dit zelf bewerkstelligde door zijn recalcitrante gedrag. Hij bewoog zodanig dat hij op zijn, op zijn rug geboeide, handen kwam te liggen. Dat hierdoor de bloedtoevoer werd belemmerd is zeer wel mogelijk. P. gedroeg zich wisselend rustig en het volgende moment agressief. Hij was daardoor zeer onberekenbaar.

Uit het ingestelde onderzoek bleek dat P. behoorlijk onder invloed van alcoholhoudende drank verkeerde."

7. Betrokken ambtenaar F. rapporteerde in dit verband op 5 januari 2004 onder meer het volgende:

"Na overleg met de collega's van Veendam, zijn wij naar de woning, X-laan 10 te Winschoten, gegaan. Met het voornemen hem, de bewoner, aan te houden.

Ter plaatse op X-laan 10 te Winschoten hebben wij, M. en F., gesproken met de vriendin, D. Ze wist ook niet waar het door kwam dat haar vriend helemaal was doorgedraaid. Op het moment dat wij in de woning waren lag hij, de verdachte, boven op bed te slapen. We zijn naar boven gegaan en hebben hem aangesproken. We hebben hem verteld waarvan hij werd verdacht. Tevens hebben wij hem aangehouden en verteld dat hij niet tot antwoorden verplicht was. Hij begreep dit alles en wou wel mee gaan naar het bureau. Hij wou zich echter eerst aankleden. Hij was in eerste instantie rustig en meewerkend. Tijdens het aankleden zagen wij dat hij onvast ter been was. Tevens hoorden wij dat hij met een dubbele tong sprak. Wij zagen en hoorden dat de stemming van de verdachte ineens omsloeg. Verdachte greep naar het nachtkastje en pakte daarvan een busje pepperspray, kennelijk met de bedoeling dit tegen ons te gebruiken. Ik verbalisant F., stond het dichtst bij de verdachte en duwde hem op het bed. Hierdoor viel het busje pepperspray op de grond. We hebben de verdachte overmeesterd en geboeid. Vervolgens is hij overgebracht naar het bureau te Winschoten.

Ik verbalisant F., ben op de X-laan gebleven. Ik heb nog even met de vriendin van de verdachte gesproken om haar te kalmeren. Verder heb ik nog met de aangeefster B. gesproken. Later ben ik naar het bureau gegaan.

Op het bureau waren de collega's bezig met de verdachte. Ik hoorde dat hij weer wild was geworden en dat ze hem voor zijn eigen veiligheid hadden geboeid. Hij had zijn vuisten al kapotgeslagen. Ook was hij op de bank in de ophoudkamer gaan staan en heeft het ventilatierooster kapotgeslagen. Hiervan is aangifte gedaan. (...) Wat er echter precies heeft afgespeeld en wie de verdachte heeft geboeid weet ik niet."

8. Betrokken ambtenaar R. rapporteerde op 7 januari 2004 onder meer het volgende:

"Op zaterdag 15 november 2003 omstreeks 22.30 uur was ik, verbalisant in uniform gekleed op het bureau van politie te Winschoten. Ik hoorde toen uit de ruimte waarin zich de opvangkamers bevinden een luid gebonk komen. Ik ben toen samen met een aantal collega's naar de betreffende ruimte gegaan. Ik zag toen dat een van de deuren in deze ruimte naar buiten boog. Kennelijk werd er van binnenuit op deze deur geslagen of geschopt.

Hierop hebben wij de deur geopend. Ik zag toen dat er zich een vrij grote forse man (P.) in de ophoudruimte bevond die kennelijk was aangehouden. Hierop is door diverse collega's geprobeerd een gesprek met die man aan te gaan. Ik zag en hoorde dat die man nergens op reageerde. Ik hoorde dat die man alleen over de vroegere bezettingsperiode en over zijn voorliefde voor Hitler sprak. Ik zag toen dat die man met zijn vuist een rooster voor het ventilatiesysteem in het plafond van de ophoudkamer vernielde door deze stuk te slaan. Hierop is de man geboeid om verdere vernielingen te voorkomen. Hierop is de deur weer gesloten.

Kort hierop werd er weer van binnenuit geweld op de deur uitgeoefend. Hierop werd P. gewaarschuwd op te houden met het schoppen tegen de deur omdat hij anders verder geboeid zou worden om vernielingen te voorkomen. De man bleef echter tegen de deur schoppen. Ik zag dat de deur diverse malen enkele centimeters naar buiten kwam. Hierop is de man ook aan zijn enkels geboeid. Door het kijkglasje in de deur zag ik dat de man ook hierna nog tegen de deur bleef schoppen. Ik zag dat hij liggend op zijn buik hard met zijn voeten hard tegen de deur schopte. Ik hoorde toen dat de man bleef schreeuwen over Hitler en, dergelijke.

Hierop is een band aangebracht tussen de handboeien om zijn polsen en die om zijn enkels zodat hij niet meer tegen de deur kon schoppen. Hierop kalmeerde de man al behoorlijk."

9. Betrokken ambtenaar H. rapporteerde op 7 januari 2004 onder meer het volgende:

"Op zaterdag 15 november 2003 was ik, verbalisant, gepland voor de nachtdienst in de Basis Politie Zorg aan het bureau van politie te Winschoten. Op dag en datum voornoemd was ik, verbalisant, omstreeks 22.30 uur aan het bureau van politie te Winschoten, in uniform gekleed, aanwezig. Van de collegae van de avonddienst hoorde ik dat zij een verdachte, genaamd P., hadden aangehouden en dat deze geboeid in de ophoudkamer van het bureau zat. Via de intercom, welke in werking was gesteld zodat wij konden horen of de verdachte het goed maakte, hoorden wij de verdachte schreeuwen. Ik, verbalisant, hoorde dat de verdachte om Satan riep en ik hoorde hard gebonk. Ik ben vervolgens samen met de collegae van de avonddienst en verbalisanten K. en R., tevens van de nachtdienst, de ophoudruimte ingelopen. Ik zag dat de deur van de ophoudkamer zich op het ritme van het gebonk naar buiten bewoog. Nadat de deur was geopend zag ik dat verdachte zich in de deuropening bevond. Ondanks pogingen van de collegae lukte het

niet een gesprek met verdachte aan te gaan, hij schreeuwde en trapte tegen de muren. Voor zijn eigen veiligheid en ter bescherming van de ophoudkamer werd verdachte vervolgens, zonder geweld, ook aan zijn benen geboeid teneinde te voorkomen dat verdachte door zou gaan met schoppen tegen de deur en wanden. Enige minuten later was ik, verbalisant, weer bij de intercom en hoorde verdachte wederom bonken. In de ophoudruimte teruggekomen zag ik wederom dat de deur van de ruimte waarin verdachte zich bevond, zich naar buiten bewoog. Nadat de deur was geopend zag ik dat verdachte op zijn rug lag, met zijn benen naar de deur gericht en dat hij trappende bewegingen naar de deur maakte. In verband met de veiligheid van verdachte en verbalisanten is, mede in verband met het feit dat ons dienstvoertuig niet is ingericht op het vervoer van arrestanten, in overleg met de chef van dienst, inspecteur van politie Se., besloten verdachte geboeid over te brengen naar de cellengang aan de Rademarkt in Groningen. Hiertoe werden gezien de trapbewegingen van verdachte, de boeien van zijn benen en handen verbonden middels een riem zodat wij, verbalisanten, verdachte op een veilige wijze konden overbrengen en in Groningen konden laten beoordelen door de GGD-arts."

10. Per brief van 7 januari 2004 stuurde politieambtenaar Pr. beide rapportages op naar de chef van het district Midden-Oost van de regiopolitie Groningen. In die brief merkte hij verder op dat hij verzoeker op 6 januari 2004 telefonisch had uitgenodigd voor een bemiddelingsgesprek maar dat verzoeker had aangegeven dit niet te willen.

11. De chef van het district Midden-Oost bracht op 10 februari 2004 zijn bevindingen over aan de korpsbeheerder. Deze bevindingen luiden als volgt:

"Uit de rapportage blijkt, dat klager P. in de loop van de avond van 15 november 2003 enkele vernielingen had gepleegd op twee verschillende adressen in Winschoten. Ook had hij op luide toon ernstige bedreigingen tegen de burens geroepen. De ter plaatse geroepen politiemensen hebben klager P. in de slaapkamer van dienstwoning aangehouden. Nadat klager plotseling een busje pepperspray van het nachtkastje wilde pakken en dit zo mogelijk tegen de politiemensen wilden gebruiken is hij geboeid en overgebracht naar het bureau van politie te Winschoten. In afwachting op een voorgeleiding voor een hulpofficier van justitie is klager in een ophoudruimte in het cellencomplex van het politiebureau Winschoten geplaatst. De handboeien zijn in deze ophoudruimte verwijderd. Klager bleek zwaar dronken. Kort daarop hoorden de politiemensen, dat klager tegen de deur van de ophoudkamer schopte. Bij navraag bleek, dat klager van het toilet gebruik wilde maken. Hij is in de gelegenheid gesteld om te toiletteren. Vervolgens is hij weer in de ophoudkamer geplaatst. Tevens werd hem aangezegd, dat hij niet meer tegen de deur van de ophoudkamer moest schoppen, omdat de deur dan zou worden vernield. Korte tijd later hoorden de politiemensen wederom veel kabaal bij de ophoudruimte. Zij hoorden dat klager met kracht tegen de deur van de ophoudkamer schopte en sloeg. Ook zagen zij de deur in het kozijn heen en weer gaan. De politiemensen hebben de deur van de ophoudkamer wederom geopend en hebben klager aangezegd te stoppen met het schoppen en slaan tegen de deur van de ophoudkamer, omdat de deur anders mogelijk

vernield zou worden. Tevens hebben zij hem gewaarschuwd, dat als hij doorging met het schoppen en slaan tegen de deur, dat hij zou worden geboeid. Klager P. beloofde dat hij zich verder rustig zou houden. Nadat de ophoudkamer weer was afgesloten, hoorden en zagen de politiemensen dat de klager wederom met kracht tegen de deur van de ophoudkamer schopte en stompte. De deur werd wederom geopend en de politiemensen zagen, dat klager op de betonnen bank stond en bezig was om een ventilatierooster te vernielen. Zij zagen, dat hij met kracht en kennelijk opzettelijk met zijn vuisten tegen het ventilatierooster sloeg, waardoor dit rooster werd vernield. Hierop is klager geboeid met zijn handen op de rug. Tevens werd gecontroleerd of de boeien juist waren aangelegd. De boeien werden vastgezet, teneinde te voorkomen, dat de boeien strakker gaan zitten. Vervolgens werd klager gewaarschuwd niet meer tegen de deur te schoppen en werd hij weer in de ophoudruimte geplaatst. De deur is vervolgens weer gesloten. Kort hierop hoorde de politiemensen wederom, dat klager met veel kracht tegen de deur van de ophoudruimte schopte. De politiemensen hebben de deur weer geopend, hebben klager gewaarschuwd te stoppen met het vernielen van de deur. Tevens werd hem verteld, dat als hij doorging met zijn gedrag, dat hij aan zijn enkels zou worden geboeid. Hierop werd de deur van de ophoudkamer weer gesloten. Direct daarop hoorden de politiemensen weer, dat klager P. met kracht tegen de deur van de ophoudkamer schopte en trapte. Hierop hebben zij de deur geopend en hebben vervolgens klager aan de enkels geboeid. Ook deze boeien werden gecontroleerd en werden vastgezet teneinde te voorkomen, dat de boeien niet strakker gingen zitten. Klager werd daarbij op zijn buik gelegd, om te voorkomen, dat hij zich zelf zou verwonden. Nadat de ophoudkamer weer was afgesloten, hoorden de politiemensen wederom dat klager hard tegen de deur van de ophoudkamer schopte. Tevens zagen zij dat klager met zijn geboeide voeten hard tegen de deur trapte. Nadat de deur was geopend zagen de politiemensen, dat klager tengevolge van zijn gedrag ontvellingen en rode verkleuringen had aan de polsen, aan de handen, aan de ellebogen en aan zijn voeten. Tevens bleek klager P. geheel te zijn doorgedraaid en in het geheel niet voor rede vatbaar. Vervolgens hebben de politiemensen besloten om de geboeide handen met een riem met de geboeide enkels te verbinden. Hierbij werd gecontroleerd of de riem dermate was aangebracht, dat klager niet overdreven gespannen hoefde te liggen. De politiemensen besloten tot het aanbrengen van de riem in het belang van de veiligheid van klager P. Hierbij werd tevens voorkomen, dat klager zichzelf verder zou verwonden en de deur van de ophoudkamer werd vernield.

De toestand waarin klager P. verkeerde was dermate, dat bij de komst van de hulpofficier van justitie het niet mogelijk bleek, dat klager kon worden voorgeleid. Wel besloot deze hulpofficier van justitie, dat klager werd overgebracht naar een zogenaamde dronkemanscel in het cellenblok van het politiebureau aan de Rademarkt te Groningen. (...).

Uit het ingesteld onderzoek is mij niet gebleken, dat de verwondingen waarover klager P. in zijn klacht melding van maakt, het gevolg zijn van het boeien van de klager. De klager

spreekt, dat hij op drie manieren is geboeid, te weten aan zijn handen, aan zijn enkels en ook nog de boeien met een riem aan elkaar verbonden. Gezien het bovenstaande ben ik van mening, dat deze manier van boeien geheel aan het gedrag van klager is te wijten, teneinde te voorkomen, dat hij zichzelf verder zou verwonden of nog meer vernielingen in de ophoudkamer zou kunnen aanbrengen.

Klager geeft aan, dat hij herhaaldelijk heeft geschreeuwd om hulp, omdat hij op den duur geen bloedtoevoer meer vernam naar zijn rechterhand, omdat de handboei te strak zat. Hij geeft aan hier geen respons op te hebben gekregen. Ik ben van mening, dat de politiemensen herhaaldelijk respons hebben gegeven op reactie van het schoppen en slaan tegen de deur van de ophoudkamer. Zij hebben hem voortdurend gezegd niet meer tegen de deur te schoppen of te slaan. Zij hebben hem steeds gezegd, welke maatregelen er zouden volgen, als klager zich niet zou houden aan de aanwijzingen van de politiemensen. Dit is herhaaldelijk en bij voortdurend door klager in de wind geslagen. Mijns inziens was er voor de politiemensen geen enkele andere wijze over dan klager op de omschreven wijze te kalmeren en hem van zelfverwonding of vernieling te weerhouden. De verwondingen, die klager na zijn verblijf in de ophoudkamer in Winschoten heeft opgelopen zijn uit de verklaringen van de diverse politiemedewerkers het gevolg van het schoppen en slaan tegen de deur van de ophoudkamer en veroorzaakt door het gedrag van de klager.

(...)

Gelet op het ingesteld onderzoek ben ik van mening, dat er door de politiemedewerkers terecht is opgetreden tegen klager en dat diens aanhouding correct is uitgevoerd. Het geboeid overbrengen van klager P. acht ik een juiste toepassing van de voorschriften. Ten aanzien van het boeien in de ophoudkamer, heb ik overleg laten plegen met een leidinggevende van de dienst POTC te Zuidlaren, waar aan politiemedewerkers van de regiopolitie Groningen en Drenthe opleiding wordt gegeven op het gebied van geweldtoepassing. Hierbij is de omschreven wijze van boeien van klager P. besproken. Betrokken collega van POTC gaf aan, dat er in dit onderhavige geval geen enkele voorschrift of instructie voorhanden is die een en ander verbiedt. Tevens gaf de man aan, dat de politie zeker in voorkomende gevallen moet optreden tegen mensen, die zich in ophoudkamers of cellen zelf verwonden, of de inrichting van de ophoudkamer vernielen.

Ik ben van mening, dat de klacht van dhr. P. als ongegrond moet worden beschouwd."

12. Op 1 maart 2004 bracht de klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen advies uit aan de korpsbeheerder. Dit advies luidt als volgt:

"Overwegingen

Op grond van haar bevindingen en gelet op het bepaalde in artikel 9 lid 1 sub a en b Klachtenregeling Regiopolitie Groningen oordeelt de commissie dat:

de klacht ontvankelijk is;

het onderzoek naar de klacht naar behoren is verricht;

De commissie constateert dat uit het ingestelde onderzoek niet is gebleken dat beklaagden zich ten opzichte van klager onbehoorlijk hebben gedragen. Hoewel de wijze van boeien van klager ongebruikelijk is, heeft de commissie er begrip voor dat dit op deze wijze is gebeurd. Het is aan het gedrag van klager te wijten dat beklaagden daartoe dienden over te gaan. Het is de commissie bovendien niet gebleken dat de verwondingen van klager zijn ontstaan door het door beklaagden ondeskundig aanbrenge van de boeien, maar naar aanleiding van het politieonderzoek concludeert de commissie dat het gedrag van klager daaraan debet is geweest. Het politieoptreden wordt door de commissie onder de gegeven omstandigheden als proportioneel beoordeeld. Zij acht de klacht ongegrond.

Advies

Naar de bepaling gesteld in artikel 9 lid 1 sub c van eerder genoemde klachtenregeling, na kennisneming van genoemde stukken en verklaringen, mede gelet op haar overwegingen adviseert de commissie u de klacht ongegrond te verklaren."

13. De korpsbeheerder verklaarde de klacht van verzoeker per brief van 15 maart 2004 ongegrond.

14. Verzoeker kon zich niet verenigen met het oordeel van de korpsbeheerder en wendde zich op 22 maart 2004 tot de Nationale ombudsman.

B. Standpunt verzoeker

1. Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder Klacht.

2. Verder bracht verzoeker in zijn verzoek aan de Nationale ombudsman nog het volgende naar voren:

"...Er kloppen een aantal zaken niet in het rapport en mijn duim en pink zijn doof doordat er geen hulp kwam nadat ze mij drievoudig hadden geboeid, waardoor de bloedtoevoer naar mijn rechterhand stagneerde. Ik ben mij ervan bewust dat ik niet zomaar in de cel beland ben en heb mij ook niet al te netjes gedragen.

(...)

U moet zich voorstellen dat ik alleen in een cel lag met benen en armen aan elkaar geboeid liggend op buik en wang waardoor mijn nek continue in een positie werd gedwongen, terwijl ik sinds 1996 door een verkeersongeval een whiplash heb, hierdoor mijn pijnklachten zijn verergerd..."

C. Standpunt korpsbeheerder

1. Op 9 juni 2004 legde de Nationale ombudsman de klacht van verzoeker ter commentaar voor aan de beheerder van het regionale politiekorps Groningen. In reactie op de klacht deelde de korpsbeheerder de Nationale ombudsman per brief van 1 juli onder meer het volgende mee:

"Hierna werd de heer P. geboeid en overgebracht naar het politiebureau in Winschoten. De man was op dat moment weer rustig. Op het politiebureau werd hij, in afwachting van zijn voorgeleiding voor de hulpofficier van justitie, in een ophoudruimte geplaatst en werden de handboeien verwijderd. Het politiebureau in Winschoten heeft geen cellen.

Kort nadat de heer P. in de ophoudruimte was geplaatst hoorden de in het politiebureau aanwezige politiemensen hem tegen de toegangsdeur van deze kamer trappen. Nadat de politiemensen de deur hadden geopend deelde de heer P. mee dat hij naar het toilet moest. Nadat hij daartoe in de gelegenheid was gesteld, werd de man wederom in de ophoudruimte geplaatst. Beklaagde M. heeft hem er op gewezen dat hij niet weer tegen de deur van de ophoudruimte mocht schoppen omdat deze daar niet tegen bestand was. De toegangsdeur werd vervolgens weer afgesloten.

Korte tijd later hoorden de politiemensen wederom dat er tegen de deur van de ophoudruimte werd geschopt. Beklaagden M., H. en R. begaven zich weer naar de ophoudruimte. Ze zagen dat de deur van de ophoudkamer waarin de heer P. was geplaatst in het kozijn heen en weer bewoog. Ze hoorden en zagen dat de man tegen de deur schopte en sloeg. Dit gebeurde met zoveel kracht dat de politiemensen bang waren dat de deur het zou begeven wanneer zij niet zouden ingrijpen. Ze openden wederom de deur en waarschuwden de man dat hij niet tegen de deur mocht trappen omdat de kans bestond dat deze zou worden vernield. Daarbij werd aan de heer P. medegedeeld dat wanneer hij door zou gaan met het trappen tegen de deur, hij zou worden geboeid. De heer P. beloofde zich rustig te zullen houden.

Nadat de deur weer was gesloten hoorden en zagen beklagden M., H. en R. dat de heer P. weer met geweld tegen de deur van de ophoudruimte schopte en stompte. Daarbij schreeuwde hij luid om Satan. Nadat de deur weer was geopend zagen de politiemensen dat de man op de betonnen bank van de ophoudruimte stond. Hij sloeg met zijn vuisten tegen een ventilatierooster in het plafond van deze ruimte. Daardoor werd het rooster vernield. Beklaagden hebben de heer P. vervolgens met zijn handen op de rug geboeid. Daarbij werd gecontroleerd of de handboeien niet te strak zaten. De handboeien werden vervolgens vergrendeld. Enkele beklagden hebben getracht met de heer P. in gesprek te komen, echter de man gaf in het geheel geen reactie op wat er tegen hem werd gezegd. De heer P. had het over de bezettingsperiode en sprak over zijn voorliefde voor Hitler. Voor het verlaten van de ruimte werd de heer P. nogmaals gewaarschuwd niet meer tegen de toegangsdeur te trappen.

Kort nadat de deur van de ophoudruimte weer was afgesloten hoorden eerder genoemde beklagden dat er wederom tegen de toegangsdeur van deze ruimte werd geschopt. De deur ging weer enkele centimeters heen en weer. Na het openen van de deur werd de man wederom gewaarschuwd. Daarbij werd hem te verstaan gegeven dat wanneer hij weer tegen de deur zou trappen, hij ook aan de voeten zou worden geboeid. Dit had echter geen enkel effect. Nadat de deur weer was afgesloten begon de heer P. meteen weer tegen de deur te schoppen. De deur werd weer door beklagden geopend waarna de man vervolgens aan de enkels werd geboeid. Ook deze boeien werden zodanig aangebracht dat ze niet te strak zouden zitten. Deze handboeien werden vervolgens ook vergrendeld. De heer P. werd op zijn buik gelegd om te voorkomen dat hij zichzelf zou verwonden. De deur werd vervolgens weer afgesloten.

Echter korte daarop hoorden en zagen beklagden M., H. en R. dat de heer P. opnieuw tegen de deur schopte. Toen de deur werd geopend zagen beklagden dat de heer P. op zijn rug lag en met beide voeten tegen de deur schopte. De man is dus uit eigen beweging op zijn rug gaan liggen. Omdat zijn handen op de rug waren geboeid lag de man met zijn volle gewicht op de handboeien. De politiemensen zagen dat de man ontvellingen en rode verkleuringen aan zijn polsen, handen, ellebogen en voeten had. De heer P. was totaal niet voor rede vatbaar en leek volledig doorgedraaid. Beklaagde M. besloot toen om de man wederom op de buik te leggen en de handboeien om zijn polsen en enkels door middel van een riem met elkaar te verbinden. Daardoor zou het onmogelijk worden om nog trappende bewegingen met de benen te kunnen maken. De riem werd zodanig aangebracht dat de heer P. niet overdreven gespannen hoefde te liggen. Voor deze niet alledaagse methode werd gekozen om te voorkomen dat de man zichzelf verder zou verwonden. Bovendien moest er een adequate manier worden gevonden om te voorkomen dat de man de toegangsdeur van de ophoudruimte zou intrappen. Het effect was in ieder geval dat de man wat rustiger werd.

De ter plaatse gekomen hulpofficier van justitie constateerde dat de heer P. in een toestand verkeerde dat voorgeleiding niet mogelijk was. De hulpofficier van justitie bepaalde dat de heer P. diende te worden ingesloten in een zogenaamde dronkemanscel op het hoofdbureau van politie te Groningen. De heer P. is vervolgens door drie politiemensen overgebracht naar het politiebureau te Groningen. Daartoe werd eerst de riem verwijderd en vervolgens werden de boeien om de enkels afgedaan. De handen op de rug bleven geboeid.

(...)

Uit het ingestelde onderzoek is niet gebleken dat de verwondingen waarover de heer P. klaagt het gevolg zijn van de wijze waarop hij is geboeid. De verwondingen zijn kennelijk ontstaan nadat de man zich, terwijl zijn handen achter zijn lichaam waren geboeid, had omgedraaid van de buik op de rug. Hij kwam daardoor met zijn volle gewicht op de handboeien te liggen. Het is heel goed mogelijk dat daardoor de bloedtoevoer naar zijn

handen werd bemoeilijkt. Doordat hij daarbij ook nog eens met zijn voeten tegen de deur bleef trappen, is het zeer aannemelijk dat daardoor de verwondingen zijn ontstaan. Bovendien is het aannemelijk dat de verwondingen mede het gevolg zijn van het trappen en stompen tegen de toegangsdeur van de ophoudruimte in een eerder stadium. De politiemensen kunnen daarin in het geheel geen verwijten worden gemaakt. Ze hebben steeds adequaat ingegrepen toen de heer P. zich zelf verwondde en poogde de toegangsdeur te vernielen. Het is aan het gedrag van de heer P. zelf te wijten dat hij zich heeft verwond.

Tijdens zijn verblijf in de ophoudruimte heeft de heer P. in het geheel niet verzocht om hulp omdat zijn handboeien te strak zouden zitten. Hij poogde voortdurend de toegangsdeur van de ophoudruimte te vernielen en schreeuwde daarbij luidkeels. Om hulp heeft hij echter niet geroepen. Alleen tijdens het transport naar Groningen heeft de heer P. geklaagd over te strak zittende handboeien. Daar is echter niets van gebleken. Beklaagden M., H. en R. hebben de nodige zorgvuldigheid betracht bij het boeien van de heer P. Dat was ook goed mogelijk omdat hij zich daartegen in het geheel niet heeft verzet. De boeien konden in alle rust worden aangebracht. Ze hebben gecontroleerd of de boeien ook te strak waren aangebracht. Toen dat niet het geval bleek te zijn, zijn de handboeien vergrendeld. Daardoor was het onmogelijk dat de handboeien strakker konden zijn gaan zitten.

De heer P. was tijdens het incident sterk onder invloed van alcoholhoudende drank. Hij weet zich dan ook nagenoeg niets meer te herinneren van de voorvallen waarvoor hij is aangehouden. Tijdens zijn verhoor heeft de heer P. niet geklaagd over de verwondingen die hij had opgelopen. De heer P. heeft eerst na ruim 3 weken een klacht ingediend over het politieoptreden. Volgens hem heeft hij een dove pink, duim en handpalmen aan het incident overgehouden. De heer P. onderbouwt zijn bewering in het geheel niet, bij voorbeeld door het overleggen van een geneeskundige verklaring van zijn huisarts. Bovendien kan hij op geen enkele wijze aannemelijk maken dat het eventuele blijvende letsel is veroorzaakt tijdens zijn verblijf op het politiebureau.

Met betrekking tot de wijze waarop de heer P. op het politiebureau te Winschoten is geboeid, heeft nadien overleg plaatsgevonden met een leidinggevende van het Politie opleidings- en trainingscentrum te Zuidlaren. De betrokken leidinggevende gaf daarbij aan dat onder de gegeven omstandigheden van politiemensen mag worden verwacht dat zij maatregelen treffen om te voorkomen dat iemand zich zelf verwondt of vernielingen pleegt. Er zijn geen voorschriften of instructies die de handelwijze van de politiemensen verbiedt.

Samengevat kom ik tot de conclusie dat de politiemensen in deze geen verwijten kunnen worden gemaakt. Hoewel de wijze waarop de heer P. is geboeid ongebruikelijk is, acht ik deze methode onder de gegeven omstandigheden gerechtvaardigd. De politiemensen wilden voorkomen dat de heer P. zich zelf ernstig zou verwonden en bovendien wilden ze daarmee bereiken dat hij zijn pogingen zou staken de deur van de ophoudruimte te

vernielen. Op dat moment waren er geen alternatieven aanwezig. De heer P., die geheel buiten zinnen was, is diverse malen gewaarschuwd om te stoppen met zijn gewelddadig gedrag. Telkens werd hem tevoren uitgelegd wat er zou gebeuren wanneer hij doorging met zijn gedrag. Desondanks koos de heer P. er voor de waarschuwingen in de wind te slaan. Bovendien onderbouwt de heer P. op geen enkele wijze dat zijn verwondingen zijn ontstaan als gevolg van de wijze waarop hij door de politiemensen is geboeid.

Op grond van vorenstaande handhaaf ik mijn standpunt dat de klachten van de heer P. ongegrond zijn."

2. Bij zijn reactie zond de korpsbeheerder de Nationale ombudsman enkele op de zaak betrekking hebbende stukken toe. Hieronder bevonden zich onder meer de volgende stukken:

2.1. Een proces-verbaal van aanhouding, opgemaakt op 16 november 2003 door politieambtenaren M. en F. en waarin het volgende staat vermeld:

"...Op 15 november 2003 omstreeks 21.17 uur kregen collega's Me. en Sm., respectievelijk agent en brigadier van regiopolitie Groningen, de opdracht van de regionale meldkamer Groningen, te gaan naar de X-laan (...) te Winschoten in verband met het feit dat aldaar zojuist een vernieling en een bedreiging hadden plaatsgevonden door twee mannen. Ter plaatse werden zij aangesproken door aangever Ez die mededeelde dat een van de mannen, die hij herkende als de bewoner van X-laan 10, een buurman van zijn moeder, bij hem op de ramen had geslagen met een kiezelsteen. Hierdoor waren krassen gekomen in het raam van de woning. Tevens werden twee bloembakken omvergegooid en daardoor vernield. De man had verder met de hand een snijbeweging gemaakt langs zijn keel. Volgens aangever had dit te maken met een commentaar dat aangever had gehad op de hond van de man enkele dagen eerder. Aangever voelde zich door de actie van de mannen bedreigd en deed aangifte.

Op 15 november 2003 omstreeks 21.40 uur werd door aangeefster B. melding gemaakt van bedreiging en vernieling, zojuist gepleegd bij haar woning aan de X-laan 12 te Winschoten. Naar aanleiding van deze melding gingen wij, verbalisanten, ter plaatse. Ter plaatse werden wij aangesproken door aangeefster B., die ons mededeelde dat zij al geruime tijd geluidsoverlast ondervond van de buurman op nummer 10. Deze avond was de buurman voor de woning gekomen en had geschreeuwd: "You want war, You'l get war." Daarbij had de buurman met zijn vuisten op het raam gebonsd. Tevens was de buurman aan de achterzijde van de woning geweest en had aldaar de aan de muur hangende basketbalring van de muur getrokken. Deze werd hierdoor vernield. Aangeefster B. was samen met haar 13 jarige zoon naar de buurvrouw gevluht. Aangeefster deed aangifte van genoemde feiten.

Naar aanleiding van bovenstaande gingen wij, verbalisanten, naar het adres X-laan 10 te Winschoten. Na aanbellen werd de deur geopend door een vrouw, die opgaf te zijn genaamd D. Zij verklaarde dat haar vriend P. vanavond een halve fles sterke drank had leeggedronken en daarop agressief was geworden. Hij was met de hond de deur uitgegaan. Omdat D. dit niet vertrouwd is zij haar vriend achternagelopen. Zij zag dat haar vriend zich ophield bij K.laan te Winschoten, en daar op de ramen bonsde. Toen P. later thuiskwam was hij eerst rustig maar werd vervolgens weer agressief. Hij schopte tegen de muren, ging naar buiten en bonsde al schreeuwende tegen de ramen van de burens op nummer 12. Tevens is hij achter deze woning geweest. D. verklaarde dat P. alleen was en dat er geen tweede man bij hem was. D. verklaarde haar vriend zo niet te kennen. Naar aanleiding hiervan gevraagd waar D. was. D. verklaarde dat haar vriend boven op bed lag. Wij, verbalisanten, liepen naar de slaapkamer en zag de verdachte in bed liggen. Op aanspreken reageerde de verdachte. Ik eerste verbalisant, deelde de verdachte mede dat hij was aangehouden, terzake bedreiging en vernieling, en dat hij met ons mee moest. Verdachte gaf aan zich te willen aankleden en dan mee zou gaan. Wij gaven verdachte de gelegenheid zich aan te kleden. Wij zagen daarbij dat verdachte onvast ter been was. Tevens hoorden wij dat verdachte met dubbele tong sprak. Wij zagen en hoorden dat de stemming van verdachte ineens omsloeg. Verdachte greep naar het nachtkastje en pakte daarvandaan een busje pepperspray. Ik, verbalisant F., stond het dichtst bij verdachte en duwde hem op het bed. Wij, verbalisanten, overmeesterden verdachte en boeiden hem. Het busje pepperspray werd door ons in beslag genomen. Verdachte werd vervolgens overgebracht naar het politiebureau te Winschoten. Omdat verdachte bij aankomst in dit bureau rustig was werden de hem aangebrachte handboeien verwijderd. Nadat verdachte zich enige minuten in de daarvoor bestemde ophoudkamer bevond begon hij tegen de deur te slaan en te schoppen. Verdachte gaf aan dat hij naar het toilet moest. Hem werd daartoe de gelegenheid geboden. Nadat verdachte weer in de ophoudkamer was geplaatst werd hij gewaarschuwd niet meer tegen de deur te slaan en te schoppen omdat wij, verbalisanten, anders genoodzaakt waren hem opnieuw te boeien. Nadat de deur was gesloten, hoorden en zagen wij dat verdachte opnieuw tegen de deur schopte en sloeg, waardoor wij de indruk kregen dat deur zou worden vernield. Ook zagen wij dat verdachte staande op de betonnen bank in de ophoudkamer met zijn vuisten tegen een ventilatierooster sloeg. Dit ventilatierooster werd hierdoor vernield. Wij hebben verdachte vervolgens opnieuw geboeid. Nadat de deur werd gesloten zagen en hoorde wij dat verdachte tegen de deur schopte. Wij, verbalisanten, hebben verdachte vervolgens ook aan zijn enkels geboeid. Nadat de deur opnieuw was gesloten zagen en hoorden wij dat verdachte opnieuw, liggend met twee benen tegen de deur schopte. Hierop werd een riem gehaald en werden de hand en enkelboeien aan elkaar gebonden. Dit voor de veiligheid van verdachte zelf. Wij zagen namelijk dat de handen, ellebogen en voeten van verdachte rood gekleurd waren en hier en daar ontvellingen vertoonden. Verdachte werd vervolgens in overleg met de dienstdoende hulpofficier van justitie de inspecteur van politie, Se., overgebracht naar het politiebureau aan de Rademarkt te Groningen, om hem daar in te sluiten in een cel met camerabewaking (dronkemanscel).

Verdachte werd na aankomst aan de Rademarkt op 15 november 2003 te 23.30 uur ingesloten in een eerder genoemde cel. Gezien de toestand van verdachte werd verdachte niet voorgeleid. Wel werd verdachte bezocht door een GGD-arts. Nadat verdachte was ontnuchterd werd deze op 16 november 2003 te 09.15 uur voorgeleid aan de hulpofficier van justitie de inspecteur van politie V..."

2.2. Een proces-verbaal van bevindingen, opgemaakt op 17 december 2003 door politieambtenaren M. en F. en waarin het volgende staat vermeld:

"MELDING 1:

Op 15 november 2003 omstreeks 21.17 uur kregen collega's Me. en Sm., respectievelijk agent en brigadier van regiopolitie Groningen, de opdracht van de regionale meldkamer Groningen, te gaan naar de K.laan te Winschoten in verband met het feit dat aldaar zojuist een vernieling en een bedreiging hadden plaatsgevonden door twee mannen.

(...)

MELDING 2:

Op 15 november 2003 omstreeks 21.40 uur werd door aangeefster B. melding gemaakt van bedreiging en vernieling, zojuist gepleegd bij haar woning aan de X-laan 12 te Winschoten. Naar aanleiding van deze melding gingen wij, verbalisanten, ter plaatse.

(...)

ONDERZOEK NAAR DE VERDACHTE:

Naar aanleiding van bovenstaande gingen wij, verbalisanten, naar het adres X-laan 10 te Winschoten. Na aanbellen werd de deur geopend door een vrouw, die opgaf te zijn genaamd D. Zij verklaarde dat haar vriend P. vanavond een halve fles sterke drank had leeggedronken en daarop agressief was geworden. (...) Naar aanleiding hiervan werd D. gevraagd waar haar vriend was. D. verklaarde dat haar vriend boven op bed lag.

AANHOUDING VERDACHTE P.:

Wij, verbalisanten, liepen naar de slaapkamer en zagen de verdachte in bed liggen. Op aanspreken reageerde de verdachte. Ik, eerste verbalisant, deelde de verdachte mede dat hij was aangehouden, terzake bedreiging en vernieling, en dat hij met ons mee moest. Verdachte gaf aan zich te willen aankleden en dan mee zou gaan. Wij gaven verdachte de gelegenheid zich aan te kleden. Wij zagen dat verdachte daarbij onvast ter been was. Tevens hoorde wij dat verdachte met dubbele tong sprak. Wij zagen en hoorden dat de stemming van verdachte ineens omsloeg. Verdachte greep naar het nachtkastje en pakte daarvandaan een busje pepperspray, kennelijk met de bedoeling dit tegen ons,

verbalisanten, te gebruiken. Ik verbalisant F., stond het dichtst bij verdachte en duwde verdachte op het bed. Wij, verbalisanten, overmeesterden verdachte en boeiden hem. Het busje pepperspray werd door ons in beslag genomen.

Verdachte werd vervolgens overgebracht naar het politiebureau te Winschoten omdat verdachte bij aankomst in dit bureau rustig was werden de hem aangebrachte handboeien verwijderd. Nadat verdachte zich enige minuten in de daarvoor bestemde ophoudkamer bevond begon hij tegen de deur te slaan en te schoppen. Verdachte gaf aan dat hij naar het toilet moest. Hem werd daartoe de gelegenheid geboden. Nadat verdachte weer in de ophoudkamer was geplaatst werd hij gewaarschuwd niet meer tegen de deur te slaan en te schoppen omdat wij, verbalisanten, anders genoodzaakt waren hem opnieuw te boeien. Nadat de deur was gesloten, hoorden en zagen wij dat verdachte opnieuw tegen de deur schopte en sloeg, waardoor wij de overtuiging kregen dat de deur zou worden vernield. Ook zagen wij dat verdachte staande op de betonnen bank in de ophoudkamer met zijn vuisten tegen een ventilatierooster sloeg. Dit ventilatierooster werd hierdoor vernield. Wij hebben verdachte vervolgens opnieuw geboeid. Nadat de deur werd gesloten zagen en hoorden wij dat verdachte tegen de deur schopte. Wij, verbalisanten, hebben verdachte vervolgens ook aan zijn enkels geboeid. Nadat de deur opnieuw was gesloten zagen en hoorden wij dat verdachte opnieuw, liggend met twee benen tegen de deur schopte. Hierop werd een riem gehaald en werden de hand en enkelboeien aan elkaar gebonden. Dit voor de veiligheid van verdachte zelf. Wij zagen namelijk dat de handen, ellebogen en voeten van verdachte rood gekleurd waren en hier en daar ontvellingen vertoonden. Verdachte werd vervolgens in overleg met de dienstdoende hulpofficier van justitie de inspecteur van politie, Se., overgebracht naar het politiebureau aan de Rademarkt te Groningen, om hem daar in te sluiten in een cel met camerabewaking (dronkemanscel).
(...)

AANGIFTE REGIOPOLITIE:

Van de vernieling van het ventilatierooster in de ophoudkamer van het politiebureau te Winschoten werd door aangever L. aangifte gedaan. Zie hiervoor het proces-verbaal van aangifte van aangever L. (dossierpagina).

(...)

VERHOOR VERDACHTE P.:

Op zondag 16 november 2003 werd verdachte terzake gehoord. Hij verklaarde zich niets te kunnen herinneren, van de door hem gepleegde feiten. Zie hiervoor het proces-verbaal van verhoor van verdachte (dossierpagina)."

2.3. Een proces-verbaal van verhoor van verzoeker, opgemaakt op 16 november 2003, en waarin het volgende staat:

"...Ik weet dat ik niet hoeft te antwoorden. Ik ben gisteravond aangehouden door de politie.

Ik lag toen op bed te slapen. Ik kan mij dat goed herinneren.

Het licht ging aan en er stonden agenten in mijn slaapkamer. Mijn vriendin was er ook.

Ik werd geboeid en er ontstond een worsteling. Ik weet niet waarom, ik denk dat ik geschrokken was en daardoor opgefokt. Ik was in ieder geval niet nuchter.

Gistermiddag was ik met mijn vriendin op visite geweest bij een oom en tante van mij. Ik heb daar een paar pilsjes gehad. Ik was al wel aangeschoten, laat ik dat vooropstellen. Ik drink niet vaak meer, dus dan heb ik het ook snel te pakken.

(...)

Ik kwam thuis na de visite en zag in de koelkast een fles Mezcal liggen. Ik heb dit vrij snel opgedronken.

(...)

Wat ik daarna heb gedaan kan ik mij niet meer herinneren.

Ik denk dat ik met de hond naar buiten ben gegaan. Maar ik weet dat niet meer.

U zegt dat ik mijn burens heb bedreigd en met een steen op de ramen heb getikt en een snijdende beweging langs de hals heb gemaakt.

Ik weet daar niets meer van. Ik kan dit niet bevestigen maar kan het ook niet ontkennen.

U zegt dat ik ook een basket van de gevel heb getrokken bij de burens. Ik weet dat ze daar zo'n ding hebben. Ook daarvan weet ik niet of ik deze heb vernield.

Ik weet niet hoe ik dit goed kan maken. Het zit zo diep geworteld. Ik vind het mijn eer te na om naar die mensen toe te gaan..."

2.4. Een mutatie uit het dag- en nachtrapport van de politie Groningen, opgesteld door politieambtenaren M. en F. op 15 november 2003. Hierin staat onder meer het volgende vermeld:

"Melding gekregen te gaan naar bovengenoemd adres alwaar problemen zouden zijn met de burens. Ter plaatse gesproken met B., ze was inmiddels gevluht naar haar buurvrouw mevr E., van nmr 14.

(...)

Op het moment dat wij in de woning, X-laan 14 te Winschoten waren, ging de telefoon. Het was Ez. Hij is de zoon van mevr. E. (bewoonster van nmr 14). Hij had zojuist problemen gehad met de bewoner van de X-laan 10 te Winschoten. Deze bewoner, was met zijn hond en vermoedelijk nog een persoon naar de woning, K.laan te Winschoten, van Ez gegaan. Hij had daar met een baksteen op de ruiten getikt/geslagen, en daardoor schade veroorzaakt. Ook had hij in de tuin van Ez rond gewalst. Ez had ook gezien dat hij met zijn hand snijbewegingen langs zijn hals had gemaakt, en daarbij had gewezen in de richting van Ez, als doodsb bedreiging. Tevens waren er bloembakken vernield aan de voor en achterzijde van de woning van Ez. Ez heeft van dit alles aangifte gedaan bij de collega's van Veendam, (...).

(...)

We hebben overleg gehad met de collega's van Veendam. Aangezien wij een aangifte hadden van vernieling, en hun van bedreiging met de dood, openbare geweldpleging en vernieling, en het nog heterdaad was, zijn wij naar de woning, X-laan 10 te Winschoten, gegaan met het voornemen hem aan te houden.

Ter plaatse op nmr 10 hebben wij eerst gesproken met zijn vriendin, D. Ze weet ook niet waardoor het kwam dat hij helemaal was doorgedraaid vanavond. Op het moment dat wij er waren lag VE (verzoeker; N.o.) boven op bed. We zijn naar boven gegaan en hebben hem aangesproken. We hebben hem verteld waarvan hij werd verdacht. Tevens hebben wij hem aangehouden en verteld dat hij niet tot antwoorden verplicht was. Hij begreep dit alles en wou wel meegaan naar het bureau. Hij wou zich echter eerst aankleden. Hij was in eerste instantie rustig en meewerkend. Tijdens het aankleden vroeg hij zijn vriendin om een sigaret. Toen ze hier niet aan voldeed, pakte hij een spuitbus Ko GAS (pepperspray) van het nachtkastje en zei dat het ook anders kon. Hierop hebben wij met gepast geweld hem in de boeien geslagen en overgebracht naar het politiebureau te Winschoten.

Tijdens het overbrengen was hij weer rustig. Omdat VE rustig was werden de boeien afgedaan. Na enkele minuten begon VE echter tegen de muren en deur te slaan. Hij werd gewaarschuwd. Geen resultaat. VE begon het ventilatierooster in ophoudkamer 2 te slopen door hier met zijn vuisten tegenaan te slaan. VE werd vervolgens geboeid aan de handen. VE trapte vervolgens tegen de deur. Hij werd derhalve ook aan de voeten geboeid. Nog sloeg VE tegen de deur. Hem derhalve met een riem de beide boeien aan elkaar gemaakt. VE was volledig door het lint. I.o.m. de 36.09 Se. over laten brengen naar de Rademarkt door de N-dienst, GGD-arts werd besteld."

2.5. Een mutatie uit het dag- en nachtrapport van de politie Groningen, opgesteld door politieambtenaar L. op 16 november 2003 en waarop het volgende staat vermeld:

"...Aangifte opgemaakt ivm vernieling luchtrooster in ophoudkamer 11..."

D. Reactie verzoeker

1. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder en op de als bijlage daarbij gevoegde stukken, liet verzoeker de Nationale ombudsman per brief van 26 augustus 2004 onder meer het volgende weten:

"In een van de eerste alinea's van de brief staat: "De aanhouding vond plaats in de slaapkamer van de heer P.". Feitelijk klopt dit. Alleen wordt er niet bij vermeld dat ze mij uit een diepe slaap gewekt hebben. Nadat ze me uit de slaap hadden gehaald raakte ik in paniek doordat ik plotseling geconfronteerd werd met een aantal geüniformeerde mannen in mijn slaapkamer.

Mijn idee achteraf is: als de agenten mij rustig hadden laten liggen had ik gewoon mijn roes uitgeslapen. Ik had niet een voor mij vernederende toestand hoeven ondergaan, die bij mij veel woede opriep en aanleiding was voor veel onnodig geweld.

Doordat ik door slaap overmand met mijn volle gewicht ben gaan liggen op de strak op de rug bevestigde handboeien, heb ik een doof gevoel in mijn rechter hand overgehouden. Ik heb drie weken gewacht met het indienen van een klacht omdat ik er van uitging dat de doofheid zou verdwijnen (bijlage brief (...) huisarts). Deze doofheid is tot nu toe gebleven.

Dit zijn twee voor mij belangrijke punten waar ik op wil reageren. Terugkijkend is het voor mij een traumatische ervaring geweest die me lange tijd ontregeld heeft en waar ik zo af en toe met afschuw en schaamte aan terug denk."

2. Bij zijn reactie zond verzoeker een verklaring van zijn huisarts mee, welke op 4 augustus 2004 was opgemaakt. Die verklaring luidt als volgt:

"Spreekuuruitdraai t.a.v. de klachten re hand:

In december 2003 zag ik hem op het spreekuur 15 december gearresteerd; re pols afgeklemd. Nadien doof en tintelend pinkzijde en duimzijde van de hand. Bij onderzoek: gevoelsstoornis n. ulnaris en n. medialis. Afgesproken af te wachten.

Op 19 februari meldt hij: 15 december geboeid geweest: houdt klachten aan beide zijde van de hand: vies slapend gevoel."

E. verklaring betrokken ambtenaar m.

Op 13 september 2004 legde politieambtenaar M. een telefonische verklaring af tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman. Deze verklaring houdt onder meer het volgende in:

"Op 15 november 2003 had ik samen met mijn collega F. surveillancedienst. Wij kregen via de meldkamer de opdracht om naar de X-laan 12 in Winschoten te gaan. Een buurman

zou op de ramen van de woning van nummer 12 hebben gebeukt. Tegelijkertijd kwam er een tweede melding binnen van een man uit Winschoten die last had van dezelfde buurman. Twee collega's uit Veendam zijn daarop afgegaan.

Toen wij bij de woning aan de X-laan 12 aankwamen, bleek dat de bewoonster van deze woning was gevlucht naar de woning van een buurvrouw op X-laan 14. De bewoonster van nummer 12 vertelde ons dat zij al langer problemen had met haar buurman van nummer 10, de heer P. Die avond had P. hard op de ramen van haar woning gebeukt. Verder had hij het basketbalnet vernield. Op het moment dat wij in de woning op nummer 14 waren, werd de bewoonster gebeld door haar zoon, de heer Ez. Dit bleek de andere melder te zijn. Ook hij had die avond problemen gehad met P. P. had met een baksteen op zijn ramen geslagen waardoor die waren beschadigd. Ook had hij bloembakken vernield en doodsbedreigingen geuit. De heer Ez had ook de hulp van de politie ingeroepen. Zoals gezegd, hebben de collega's uit Veendam deze melding afgehandeld.

Aangezien er sprake was van in ieder geval twee vernielingen en een bedreiging, besloten wij de heer P. aan te houden. Zijn vriendin heeft ons in de woning binnengelaten. Zij vertelde dat de heer P. die avond volledig was doorgedraaid. Zij kon niet aangeven hoe dit kwam. Mijn collega en ik zijn vervolgens naar boven, naar de slaapkamer van de heer P., gelopen. De heer P. lag op bed. Ik kan mij niet meer herinneren of hij daadwerkelijk sliep. Op het moment dat wij hem aanspraken, reageerde hij direct. Wij zeiden dat hij was aangehouden en mee moest naar het politiebureau. Ik heb hem gezegd waarvan hij werd verdacht. Ook heb ik hem gezegd dat hij niets hoefde te zeggen. De heer P. was op dat moment rustig en meewerkend. Hij begreep waarvoor hij werd aangehouden. Hij zei dat hij wel wat tijd wilde om zich aan te kleden. Deze tijd kreeg hij ook van ons. Op een gegeven moment vroeg hij een sigaret aan zijn vriendin. Toen ging het mis. Ik weet niet meer precies waarom, maar hij stond op en pakte een busje pepperspray van het nachtkastje. U vraagt mij of ik kon zien dat dit pepperspray was. Ik kon zien dat het een zwart busje was met een rood etiket. Het was duidelijk een spuitbus. Bovendien had het busje hetzelfde formaat als de busjes pepperspray die wij hebben. De heer P. zei daarbij: "Het kan ook anders." Voor mij was het op dat moment duidelijk dat hij niet meer vrijwillig mee wilde gaan.

Wij hebben hem vervolgens met zijn tweeën beetgepakt en geboeid. De heer F. is in de woning achtergebleven en heeft nog met de vriendin van de heer P. gesproken. Ik heb P. samen met een collega uit Veendam, die inmiddels ook ter plaatse waren gekomen, overgebracht naar het politiebureau in Winschoten.

Toen wij op het politiebureau aankwamen, was de heer P. rustig. Ik heb de heer P. in een ophoudkamer geplaatst. Nadat ik hem had gefouilleerd, heb ik zijn boeien afgedaan. De heer P. was op dat moment nog steeds heel rustig. Ik heb hem gezegd dat hij even moest wachten op de hulpofficier van justitie. Ik ben vervolgens naar de werkruimte gegaan om alles op papier te zetten. Deze werkruimte ligt op ongeveer tien meter afstand van de

ophoudkamer. Toen ik net in de werkruimte zat, hoorde ik de heer P. op de deur bonken. Ik ben direct naar hem toegegaan en heb hem gezegd daarmee te stoppen. Ook waarschuwde ik hem dat als hij hiermee door zou gaan, hij zou worden geboeid. Nadat ik de celdeur had gesloten, begon hij opnieuw met bonken. Op het moment dat ik de deur weer opende, zag ik hem op de bank staan. Hij had met zijn blote vuisten het ventilatierooster in het plafond vernield. Ik heb hem toen aan zijn handen geboeid. Ik heb de boeien direct op slot gedaan zodat deze niet strakker konden gaan zitten. Nadat ik de deur weer dicht had gedaan, begon hij tegen de deur te trappen. Ik heb hem weer gezegd hiermee te stoppen en gewaarschuwd dat ik hem anders ook aan zijn voeten zou boeien. Hij bleef maar doorgaan. Hij schopte heel hard tegen de deur. Zo hard dat mijn collega en ik dachten dat hij de deur zou forceren. De heer P. was op dat moment volledig van de kaart. Hij ging maar door en schreeuwde van alles. Zo riep hij onder meer dat wij nazi's waren e.d. Op dat moment bleek duidelijk dat hij onder invloed was. Wij hebben de heer P. toen ook aan zijn enkels geboeid. Ook deze boeien heb ik op slot gedaan.

Ook nadat hij aan zijn enkels was geboeid en wij de deur hadden gesloten, bleef hij echter tegen de deur trappen. Toen heb ik met een riem de hand- en enkelboeien aan elkaar vastgemaakt en hem op zijn buik gelegd. Ik heb de riem hierbij op het laatste gaatje, dus op de ruimste stand gezet. Op die manier kon de heer P. nog redelijk liggen. Ik heb hem dus niet overstrekt.

Op dat moment verscheen de hulpofficier. Die gaf aan dat het niet mogelijk was verzoeker voor te geleiden omdat niets tot hem doordrong en verzoeker totaal niet aanspreekbaar was. Hij gaf ons de opdracht om verzoeker over te brengen naar het politiebureau in Groningen. Op het bureau in Winschoten hebben we namelijk alleen maar ophoudkamers. Die zijn niet geschikt voor overnachtingen. In Groningen is er een speciale cel met cameratoezicht. Collega's van de nachtdienst hebben de heer P. vervolgens naar Groningen overgebracht. Ik hoorde later van hen dat de heer P. ook tijdens de rit naar het politiebureau in Groningen volledig door het lint is gegaan. Zo erg zelfs dat zij aan collega's hebben verzocht klaar te staan op het moment dat zij met verzoeker arriveerden.

U vraagt mij of verzoeker op enig moment heeft geklaagd dat zijn boeien te strak zaten. Dit klopt. Voordat verzoeker werd overgebracht naar Groningen, heb ik de riem en de enkelboeien losgemaakt. Bij de auto aangekomen zei de heer P. dat de handboeien te strak zaten. Ik zei toen dat als hij rustig bleef, ik de handboeien lossen zou doen. Terwijl ik daarmee bezig was, begon hij weer gek te doen. Hij werd wild, begon om zich heen te slaan en te schreeuwen. In het kader van zijn eigen veiligheid en die van de collega's die hem moesten vervoeren, heb ik besloten de boeien te laten zitten. Als hij niet zo aan het worstelen was geweest, was dit niet gebeurd.

Zoals gezegd weet ik zeker dat toen ik de handboeien aanbracht, ik deze op slot heb gezet. Ik heb eerst gekeken of verzoeker nog ruimte over had bij zijn polsen, waarna ik de boeien op slot heb gezet. De boeien kunnen dan niet strakker worden aangetrokken of

zoiets. Dit heb ik ook bij het aanbrengen van de enkelboeien gedaan. Indien de heer P. zich rustig had gedragen, had hij helemaal geen last gehad van de handboeien.

Op een gegeven moment zag ik wel dat hij ontvellingen op zijn handen en bloed op zijn armen had. Dit is echter het gevolg geweest van zijn eigen handelen. De heer P. heeft immers met zijn blote handen het ventilatierooster vernield en hard met zijn handen tegen de muren en deur geslagen. Het was duidelijk dat hij tegen zichzelf beschermd moest worden omdat hij helemaal door het lint ging.

U houdt mij verder voor dat verzoeker erover heeft geklaagd dat ik niet heb gereageerd om zijn verzoeken om hulp. Dit klopt niet. Vanaf het moment dat hij op het politiebureau was binnengekomen, zijn wij steeds met hem bezig geweest. Ik kon het papierwerk pas in orde maken toen hij was overgebracht naar Groningen. Ik was steeds bezig met het heen en weer lopen naar de ophoudkamer en ben dus ook bijna de gehele tijd bij hem geweest. Hij kan hooguit een paar minuten alleen zijn geweest. Verzoeker heeft ook helemaal niet om hulp gevraagd. Hij was alleen maar bezig met het tegen de celdeur bonken en trappen."

F. verklaring betrokken ambtenaar h.

Op 28 september 2004 verklaarde betrokken ambtenaar H. telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"Op 15 november 2003 was ik om ongeveer 22.30 uur op het politiebureau te Winschoten aanwezig. Ik had die dag nachtdienst. Mijn collega met wie ik dienst had, S., was er op dat moment nog niet. Op het moment dat ik mij aan het omkleden was, hoorde ik veel lawaai uit de ophoudkamer komen. Op het politiebureau in Winschoten zijn geen cellen, alleen ophoudkamers. Die ophoudkamers liggen vlak naast het gedeelte waar de kleedkamers zich bevinden. Ik hoorde zoveel lawaai dat ik dacht dat mijn collega's in nood waren. Ik ben dan ook naar de ophoudkamer gelopen. Daar hoorde ik mijn collega's M., F. en R. tegen een verdachte zeggen dat hij rustig aan moest doen. Ik hoorde dat de verdachte iets riep over Satan. Op het moment dat ik bij mijn collega's kwam, hadden zij verdachte bij zijn handboeien vast. Ik denk dat zij die handboeien toen net om hadden gedaan. maar dat weet ik niet zeker omdat ik daar niet bij ben geweest.

Op het moment dat wij de deur dicht hadden gedaan en terugliepen naar de werkruimte, hoorden wij verdachte tegen de deur trappen. Ik zag de deur heen en weer gaan. Wij zijn toen, samen met collega R. teruggelopen naar de ophoudkamer en hebben verdachte aan zijn voeten geboeid. Verdachte was totaal niet aanspreekbaar. Hij bleef maar schreeuwen. Het maakte niet uit wat wij tegen hem zeiden, hij bleef maar dingen roepen over nazi's en gaskamers e.d. Wij hebben de deur weer dichtgedaan maar hoorden verdachte even later nog steeds tegen de deur trappen. Toen wij de celdeur weer openden zag ik dat verdachte met zijn rug op de grond lag en met zijn voeten tegen de deur schopte. Toen hebben wij een riem tussen de hand- en voetboeien aangebracht. Deze riem is op het laatste gaatje

gezet zodat hij niet te strak zat.

U vraagt mij of ik heb gezien dat verdachte een ventilatierooster heeft vernield. Dat heb ik niet gezien. Ik denk dat dit net voordat ik de eerste keer bij de ophoudkamer aankwam, is gebeurd."

g. verklaring betrokken ambtenaar r.

Op 28 september 2004 verklaarde betrokken ambtenaar R. telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"Op 15 november 2003 had ik nachtdienst en bevond ik mij op het politiebureau te Winschoten. Op het moment dat ik mij in de kleedkamer omkleedde, hoorde ik dat iemand in de ophoudkamer flink tekeerging. De kleedruimte bevindt zich vlakbij de ophoudkamers.

Ik ben vervolgens naar de werkruimte gelopen waar onder meer mijn collega's M. en H. waren. In de werkruimte, die niet meer dan dertig meter van de ophoudkamer af ligt, hoorden wij P. hard tegen de deur van de ophoudkamer slaan en trappen. Wij wilden dat hij hiermee ophield en zijn naar de ophoudkamer gelopen. Met wij bedoel ik collega's M., H. en ikzelf. Ik weet niet meer of daar nog andere collega's bij waren.

Wij hebben tegen P. gezegd dat hij moest stoppen met trappen en wij hebben hem daarbij gewaarschuwd dat hij anders zou worden geboeid. De heer P. was heel psychotisch, hij riep allerlei dingen over nazi's en Hitler. Er was geen normaal gesprek met hem te voeren.

Op het moment dat wij de deur van de ophoudkamer openden, stond hij op het ingemetselde bankje en sloeg hij met zijn handen het ventilatierooster in het plafond kapot. P. was eigenlijk het prototype voor het gebruik van een dwangbuis.

Ondanks onze waarschuwingen, bleef P. tegen de deur trappen. Wij hebben P. toen aan zijn handen geboeid. Ik weet niet meer precies wie van ons drieën dit heeft gedaan. Ik denk dat twee van ons hem hebben vastgehouden en de derde hem uiteindelijk heeft geboeid. De normale procedure is dat de boeien op slot worden gezet zodat ze niet strakker kunnen gaan zitten. Dat is ook in dit geval gebeurd.

Ook nadat wij de deur weer dicht hadden gedaan, bleef P. doorgaan. Wij probeerden hem tot bedaren te brengen maar hij ging maar door. Wij waarschuwden hem dat hij ook aan zijn voeten zou worden geboeid. Dit maakte ook geen enkele indruk op hem. Hij bleef doorgaan met trappen. Wij zijn toen weer de ophoudkamer binnengegaan en hebben P. aan zijn voeten geboeid. Wij hebben toen weer tegen hem gezegd dat hij rustig moest doen. Zodra wij de deur echter achter ons dicht hadden gedaan, begon hij weer met schoppen. De deur van de ophoudkamer is geen sterke stalen deur maar een houten deur met extra vergrendeling aan de buitenkant. Ik zag de deur dan ook heen en weer gaan. Wij zijn vervolgens weer naar binnengegaan. Op het moment dat wij in de ophoudkamer

stonden, begon verdachte van alles tegen ons te roepen. Hij had het over nazi's e.d. Er was geen fatsoenlijk woord bij. Wij hebben toen de handboeien en de voetboeien met een riem aan elkaar verbonden. P. is daarbij op zijn zij gelegd. Zijn benen werden dus naar achteren in een kromme stand getrokken. Het is niet zo dat P. daarbij is overstrekt.

P. was de gehele tijd niet aanspreekbaar en helemaal door het dulle heen. Om die reden werd besloten om hem over te brengen naar het politiebureau in Groningen omdat daar een observatiecel is. Ik ben daarbij niet betrokken geweest.

U vraagt mij of ik heb gemerkt dat verzoeker dronken was. Ik moet zeggen dat hij geen vreselijk dronken indruk maakte. Ik weet niet waardoor hij dan wel zo reageerde. Ik maak dit niet vaak mee. Meestal worden verdachten na verloop van tijd wel rustiger maar hij bleef maar doorgaan."

H. verklaring betrokken ambtenaar f.

Op 23 november 2004 legde politieambtenaar F. een telefonische verklaring af tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman. Deze verklaring houdt onder meer het volgende in:

"Op 15 november 2003 kreeg ik via de meldkamer het verzoek om naar een adres aan de X-laan, het huisnummer weet ik niet meer, in Winschoten te gaan. Dit was in de avond. Vervolgens ben ik samen met mijn collega M. naar genoemd adres gegaan. Daar bleek dat de buurvrouw van de heer P. uit haar huis was gevlucht omdat de heer P. zeer harde muziek had gedraaid en voor haar raam was verschenen en iets in haar tuin had vernield. Zij was naar haar buurvrouw gevlucht. Dit was een oudere mevrouw. Op het moment dat wij met haar in gesprek waren, kregen wij van collega's uit Veendam te horen dat zij op een andere melding waren afgegaan. Deze melder bleek de zoon van de oudere mevrouw te zijn. Hij was diezelfde avond bedreigd door de heer P. De heer P. had richting deze man snijbewegingen over zijn hals gemaakt. Nadat de collega's uit Veendam ook ter plaatse waren gekomen, besloten wij de heer P. aan te houden wegens bedreiging en vernieling.

Vervolgens zijn mijn collega M. en ik naar de voordeur van de woning van de heer P. gelopen. De collega's hebben bij de achterkant van de woning postgevat. De vriendin van de heer P. deed de deur open en liet ons binnen. Zij vertelde ons dat de heer P. op bed lag en ging ons voor naar de slaapkamer. De heer P. lag op bed te slapen. Zijn vriendin maakte hem wakker en vertelde hem dat er politie was. De heer P. schrok hier niet van. Hij was op dat moment heel rustig. Wij hebben hem vervolgens gezegd waarvoor hij werd aangehouden en dat hij niet verplicht was om antwoord te geven. De heer P. was op dat moment heel meegaand; hij sprak met rustige stem en zei dat hij zich eerst wilde aankleden. Ik zag wel dat hij onvast ter been was, met dubbele tong sprak en naar alcohol rook. Op een gegeven moment vroeg hij aan zijn vriendin om een sigaret. Nadat zij dit had geweigerd, sloeg hij helemaal om. Hij kreeg een wilde blik in zijn ogen en zei met harde

stem: "Het kan ook anders". Op datzelfde moment greep hij naar het busje pepperspray dat op het nachtkastje stond. Ik wist dat het pepperspray was omdat ik het flesje herkende vanuit eerdere ervaringen en vanuit de lessen over de Wet wapens en munitie. Ik pakte de heer P. daarop beet en probeerde hem op het bed te duwen. Hij trapte daarbij tegen mijn borst. Samen met de heer M. lukte het vervolgens wel om de heer P. in bedwang te houden waarna wij hem hebben geboeid. De boeien zijn op dat moment direct gelocked. Dat doen wij altijd standaard. De collega's uit Veendam kwamen op dat moment ook binnen. De heer P. werd toen weer rustig. Hij is vervolgens afgevoerd met de politiebus en naar het politiebureau te Winschoten gebracht.

Ik en één van mijn collega's uit Veendam hebben daarna nog even met de vriendin van de heer P. gesproken. Zij gaf aan dat de heer P. die avond de nodige sterke drank had gedronken. Dit in combinatie met medicijnen die hij slikte om rustig te blijven. Vervolgens hebben wij nog tegen de buurvrouw van de heer P. gezegd dat zij naar huis terug kon keren.

Ik weet niet meer hoe laat ik vervolgens op het bureau aankwam. Ik hoorde in de gang dat de heer P. aardig tekeerging. Hij riep dat wij nazi's waren en allerlei dingen over Hitler. Ook hoorde ik hem hard tegen de deur van de ophoudkamer trappen. Ik zag de deur helemaal heen en weer gaan. Ik hoorde van mijn collega's dat de heer P. het ventilatierooster van de ophoudruimte had vernield en inmiddels was geboeid. Ik weet niet of hij toen ook al aan zijn voeten was geboeid. In ieder geval kon hij op dat moment nog wel tegen de deur trappen. Ik ben verder niet betrokken geweest bij de gang van zaken in de ophoudkamer. Ik heb mij daar niet mee bemoeid."

i. Nadere reactie korpsbeheerder

De schriftelijke reactie van verzoeker van 26 augustus 2004 is op 2 september 2004 voor commentaar voorgelegd aan de korpsbeheerder. In reactie daarop liet de korpsbeheerder de Nationale ombudsman per brief van 21 september 2004 onder meer het volgende weten:

"De heer P. schrijft dat ik in mijn brief heb verzuimd te vermelden dat hij uit een diepe slaap is gewekt. Door de plotselinge confrontatie met geüniformeerde politiemensen zou hij in paniek zijn geraakt.

Uit de rapportages van de betrokken politiemensen blijkt inderdaad dat de heer P. door hen uit zijn slaap is gewekt. Van een paniecreactie is de politiemensen echter niets gebleken. De heer P. was aanvankelijk rustig en meewerkend en hij begreep dat hij mee moest naar het politiebureau. Hij wilde zich alleen nog even omkleden. Zijn stemming sloeg kort daarop ineens om. Van een plotselinge confrontatie met geüniformeerde politiemensen was op dat moment geen sprake meer. De heer P. vertoonde soortgelijk gedrag als ten tijde van de bedreigingen en vernielingen kort daarvoor.

De suggestie van de heer P. dat de politiemensen hem rustig hadden moeten laten liggen om zijn roes uit te slapen wijs ik volstrekt van de hand. Gelet op de strafbare feiten waarvan hij werd verdacht en de verwarde toestand waarin hij verkeerde was het noodzakelijk meteen tot aanhouding over te gaan. Bovendien was niet te voorspellen hoe de heer P. zich die avond en nacht verder zou gedragen.

In zijn reactie stelt de heer P. dat hij door slaap overmand met zijn volle gewicht op de op de rug bevestigde handboeien is gaan liggen. Zoals uit de diverse rapportages blijkt was er in het geheel geen sprake van dat de heer P. door slaap was overmand. Hij toonde juist agressief gedrag, zowel in de ophoudkamer als tijdens zijn transport naar het politiebureau in Groningen. Bovendien hadden de politiemensen de heer P. op zijn buik gelegd. Hij beaamt dat zelf in zijn klachtbrief aan de Nationale ombudsman. Hij heeft er vervolgens zelf voor gekozen om op de rug te gaan liggen. Kennelijk had hij de bedoeling om op die manier met zijn voeten tegen de toegangsdeur te schoppen. Hij had zelf de keuze om daarmee door te gaan of te stoppen. De heer P. had zich in ieder geval weer op zijn zij kunnen omdraaien."

Achtergrond

1. Grondwet

1.1. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

1.2. Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

2. Artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

"1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others."

3. Artikel 8, eerste lid, van de Politiewet 1993

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

4. Artikel 22 van Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit van 8 april 1994; Stb. 275, in werking getreden op 1 april 1994.)

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."